התעוררות פון כ"ד טבת, ועאכו"כ מיטן שבת שלאחרי׳.

י. אין דער התוועדות פון כ"ד טבת האט מען אויך גערעדט וועגן האמור אין דעם שיעור חומש פון כ"ד טבת - וואס בקביעות שנה זו איז דאס געווען פון רביעי ביז חמישי אין פ׳ וארא.

וואס אין דער קביעות מיוחדת פון כ"ד טבת בשנה זו איז אויך בהדגשה אז דאס איז אין פ׳ וארא דוקא.

וואס וויבאלד אז כ"ד טבת איז חל אין פ׳ וארא - וואס כ"ד טבת איז דער יום ההילולא פון דעם אלטן רבי׳ן, וואס דעמולט ווערט נתעלה כל עבודתו וואס ער האט געטאן בחיים חיותו[21], און דאס ווערט אויך נמשך מלמעלה למטה, ביז אז דעמולט איז "מאיר חסד ה׳ מעולם עד עולם על יראיו ופועל ישועות בקרב הארץ"[22] - איז פארשטאנדיק אז צווישן (פ׳) וארא מיט דעם אלטן רבי׳ן ועבודתו איז פאראן א קשר[23], און א קשר וואס איז פארשטאנדיק בפשטות ניט נאר צו "האנשים והנשים"[24], נאר אויך צו טף.

יא. איז דער ביאור אין דעם:

וואס עס איז ידוע לכל (אויך צו טף) וועגן דעם אלטן רבי׳ן - איז דאס שמו, זיין נאמען.

און פון די צוויי נעמען פון דעם אלטן רבי׳ן - איז דער עיקר זיין ערשטער נאמען, ווי דאס איז אויך ע"פ הלכה, ונוסף לזה: דוקא זיין ערשטער נאמען איז, בלשון הידוע[25], שמו אשר יקראו לו בלה"ק - שניאור.

וואס נוסף צו די ביאורים אין דעם נאמען דורך דעם בעש"ט[26] וכו׳ - איז בפשטות פארשטאנדיק דער טייטש פון "שניאור", אז דאס איז אור, און אין אור גופא - "שני אור", צוויי אורות,

און יעדער איינער וואס האט נאר געהערט וועגן דעם אלטן רבי׳ן, ניט דוקא א למדן אדער א משכיל, צי א מתנגד אדער א חסיד, ווייסט, אז דער אלטער רבי האט באלויכטן די וועלט מיט צוויי אורות - אן אור פון נגלה דתורה און אן אור פון פנימיות התורה.

וואס איז דער ענין פון אור?

אור איז ניט מהווה און שאפט ניט קיין נייע מציאות, ער טוט אויך ניט קיין פעולה - אור איז נאר ענינו, וואס ער באלייכט און איז מגלה א מציאות וואס איז שוין דא פון

- פריער -

הנחה פרטית בלתי מוגה

פריער - און במילא ווייסט מען ווי מ׳דארף זיך אויפפירן דערמיט און וואס מ׳דארף טאן מיט דעם, סיי פאר זיך, סיי פארן זולת, און סיי פאר חלקו בעולם:

לדוגמא: אור איז מגלה אז דאס איז א טיר, וואס דורך איר גייט מען אריין און ארויס; אז דאס איז א פענסטער, וואס מ׳קוקט אדורך דורך אים, אבער מ׳גייט דורך אים ניט אריין אדער ארויס, ווארום אין דעם איז ניטא קיין תועלת; און אז דאס איז א טיש און דאס איז א באנק, א "מטה וכסא ושולחן ומנורה וכו׳"[26].

וואס דאס איז געווען דער אויפטו פון דעם אלטן רבי׳ן ("שניאור") לגבי פריער: דער אלטער רבי איז געווען א נשמה חדשה[27] און ער האט באלויכטן די וועלט מיט אן אור חדש, ער האט באלויכטן די וועלט מיט "שני אור" פון תורה, מ׳זאל וויסען וואס עס קומט פאר און במילא - וואס מ׳דארף טאן.

יב. עד"ז איז "וארא" אויך אותיות "אור" בהוספת אל"ף, וואס אויך דער אל"ף איז מרמז אויף אור בר"ת, ד.ה. אז אין "וארא" שטייען אויך די צוויי אורות, "שני אור", נאר איין אור שטייט בגלוי (כאמש בצירוף אחר) און איין אור שטייט בהעלם אין א ר"ת.

וואס עד"ז איז אויך ביי די שני אורות פון דעם אלטן רבי׳ן, אז, איין אור איז בגלוי און איין אור איז בהעלם: דער אור וואס ער האט אויפגעטאן בגלוי איז אין נגלה דתורה, און דער אור וואס ער האט אויפגעטאן בהעלם איז אין פנימיות התורה, ווארום דער אלטער רבי האט אויפגעטאן אין פנימיות התורה אין תורת הבעש"ט, אין חסידות הכללית, ער האט עס מגלה געווען און מבאר און מסביר געווען ביז אין אן אופן פון "יהפרנסון מיני׳"[28].

און דאס (אז אין "וארא" זיינען דא שני אור) איז אויך פארבונדן מיט פשטות הפירוש אין "וארא":

"וארא" איז דער טייטש: איך האב זיך באוויזן. ס׳מיינט ניט אז דא איז עפעס נתהווה געווארן, אדער אז דא איז געטאן געווארן א פעולה, "ועשיתי", אדער "והוצאתי", "והצלתי", "וגאלתי", "ולקחתי" וכו׳ ווי עס שטייט ווייטער[29] - נאר אז די מציאות וועגן וועלכער עס רעדט זיך איז שוין דא פון פריער, אבער יעצט האט זיך די מציאות באוויזן בגלוי.

וואס דאס איז דער ענין פון אור, כנ"ל - אז ער טוט ניט אויף קיין נייע מציאות, ער איז מער ניט ווי מגלה וואס

- ס׳איז -

ס'איז שוין דא פון פריער.

און אין דערויף גופא איז "וארא" שני אור (אותיות אור ואל"ף נוספת ר"ת אור), אזוי ווי שמו פון דעם אלטן רבי'ן.

יג. וואס דערפון איז פארשטאנדיק דער קשר פון כ"ד טבת, יום ההילולא פון דעם אלטן רבי'ן, מיט פ' וארא,

ווארום וויבאלד אז בקביעות שנה זו איז כ"ד טבת אויסגעקומען אין פ' וארא, וע"פ תורה אדה"ז[30] אז בכל יום ויום דארף מען לעבן מיט דער צייט, מיט פרשת השבוע וואס מ'לערנט דאן און דערפון ארויסנעמען א הוראה - איז פארשטאנדיק אז אין פ' וארא דארף זיין א לימוד והוראה פארבונדן במיוחד מיט כ"ד טבת.

און וויבאלד אז דער נאמען פון דער גאנצער פרשה, כולל אויך דעם שיעור פון כ"ד טבת - איז פ' וארא, ווי מ'זעט בפשטות אז בשעת מ'פרעגט וועגן א חלק אין דער פרשה וואו דאס שטייט, וועלכן חלק ס'זאל נאר זיין, ענטפערט מען אז דאס שטייט אין פ' וארא - איז פארשטאנדיק אז דער לימוד והוראה אין דער פרשה וואס איז פארבונדן מיט כ"ד טבת ליגט עס אין דעם נאמען פון דער פרשה - "וארא".

וואס דאס איז, כנ"ל באריכה - אז אין בײדע פון זײ, אין "וארא", און אין דעם נאמען פון דעם אלטן רבי'ן, דער בעל ההילולא פון כ"ד טבת - איז מודגש דער ענין פון "שני אור",

וואס אין דעם איז באשטאנען עבודתו פון דעם אלטן רבי'ן, וואס זיין יום ההילולא איז בכ"ד בטבת, וואס דעמולט האט מען דער סך-הכל פון עבודתו במשך חיים חיותו בעלמא דין.

יד. דער עיקר דערפון איז דאך אז דאס זאל אראפקומען אין מעשה בפועל (כנ"ל):

שטייענדיק אין דעם שבת נאך כ"ד טבת, ווען די אלע ענינים פון כ"ד טבת שטייען אין עלי' וכליון, און צוזאמען דערמיט אין תכלית המציאות, בהענוג ובשלימות, און דאס איז אויך שבת פ' וארא - נעמט מען דערפון ארויס די הוראה אז די עבודה דארף זיין אין אן אופן פון "שני אור", ב'פעמים אור.

און וויבאלד אז דאס איז פארבונדן מיט כ"ד טבת, וואס דעמולט ווערט נתעלה כל עבודתו פון דעם אלטן רבי'ן

- בתכלית -

הנחה פרטית בלתי מוגה

בתכלית העילוי, און דערנאך ווערט דאס נמשך מלמעלה למטה ביז אין תחתון, ביז אז דאס איז "פועל ישועות בקרב הארץ" -

דארף אויך די עבודה פון א אידן דערגרייכן ביז אין מעלה מעלה, און דערנאך ממשיך זיין פון דארטן ביז למטה מטה.

און דאס ליגט אויך אין דעם לשון "פועל ישועות בקרב הארץ": ישועה איז א דרגא וואס איז העכער ווי ראש, כמבואר אין אגה"ק[31] "וכובע ישועה בראשו"[32], וואס דאס איז די בחי' פון רי ש"ע (אדער שע"ה) נהורין דעתיק, און די ישועה דארף מען ממשיך זיין עד למטה מטה, עס זאל זיין "פועל ישועות", וואס פעולה איז אין א דבר נפרד, נאך נידעריקער ווי עשי'[33], און וואו דארף מען פועל זיין ישועות - "בקרב הארץ", אין גאר דעם נידעריקסטן תחתון, אין "ערות הארץ"[34], און דארטן גופא "בקרב הארץ".

טו. לכאורה איז דאס אבער א שווערע עבודה?

דאגט מען אבער אז לאחרי ווי דער אלטער רבי פתח הדרך[35] צו טאן די עבודה באופן פון "שני אור", צוויי אורות, אור הנגלה און אור פנימיות התורה - איז דאס אויך בכח פון כאו"א מישראל צו טאן אזוי, ביז צו ממשיך זיין דאס "בקרב הארץ", למטה אין וועלט.

ובפרט אז ס'איז ניט נאר וואס פתח הדרך, נאר אויך איצטער איז דער אלטער רבי "לא יעזוב את צאן מרעיתו"[36], ער איז מיט אונז צוזאמען, ובמיוחד אז מ'גייט אין דעם דרך "אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד", וואס מיינט אין לה הפסק[37] -

האט מען זיכער דער כח אויפצוטאן דאס סיי ביי זיך און סיי ביי זולת, וואס ווירקן אויפן זולת פועל'ט אז אויך בא זיך זאל זיין מיט מער הצלחה.

טז. בפשטות מיינט די הוראה הנ"ל במעשה בפועל:

אז די עבודה וואס מ'האט געטאן ביז איצטער פארבונדן מיט אור, מיט "אין אור אלא תורה"[38], און די עבודה פון יפוצו מעינותיך חוצה - איז איצטער דארף מען די עבודה (נאכמער) פארבינדן מיטן אלטן רבי'ן, "שניאור" וואס דורך דערויף קומט צו א תוס' אין דער עבודה.

וואס דאס איז אין אלע עבודות וואס א איד טוט - אין "כל מעשיך יהיו לשם שמים", און "בכל דרכיך דעהו", ועאכו"כ אין דער עבודה פון תומ"צ עצמן, וואס איז ניט

- קיין -

קיין ענין פון רשות.

און טאן אין דעם סיי מיט זיך און סיי מיטן זולת, ביז מ'מאכט ליכטיק מיט צוויי אורות, מיטן אור הנגלה און דעם אור הפנימיות - און מ'באלייכט סיי די חיצוניות און סיי די פנימיות פון יעדער זאך,

ביז אז מ'איז דאס ממשיך אין "זלמן" (דער צווייטער נאמען פון דעם אלטן רבי'ן), ווי חסידים זאגן[40] אז "זלמן" איז אותיות "לזמן", ד.ה. אז מ'איז ממשיך דעם "שני אור" אין זמן און מקום.

און דערצו איז דאס א המשכה אין זמן ניט ווי דאס איז אין דעם צירוף פון "לזמן", א ווארט אין לה"ק, נאר ווי דאס שטעלט זיך אויס אין דעם צירוף פון "זלמן", אויף אידיש, וואס אידיש איז א לשון פון גלות און א לשון תרגום, נאר אידן האבן דאס מקדש געווען, ובפרט דורך דער בעש"ט, ועד"ז רבותינו נשיאינו לאח"ז ביז כ"ק מו"ח אדמו"ר וואס זיי האבן געזאגט תורתם בלשון אידיש, ווי עס שטייט אין אגה"ק[41] (געבראכט אין דער התוועדות פון כ"ד טבת).

און פארוואס דערציילט מען דאס אלץ - בכדי דאס זאל אראפקומען לפועל. און מ'מיינט ניט אז מ'זאל פארשרייבן די רשימה פון די דייד און זי אוועקלייגן אויף דער פאליצע צווישן שיינע טאוולן, און מ'זאל אין איר קיינמאל ניט אריינקוקן, נאר ווען עס וועט קומען ערב פסח וועט מען אפרייניקן דעם "פיל", דעם "דאסט", דעם עפר, וואס וועט זיך אנזאמלען אויף דעם, נאר די כוונה איז אז מ'זאל דאס לערנען און דער לימוד זאל ברענגען לידי מעשה בפועל, וואס "גדול לימוד תורה שהלימוד מביא לידי מעשה"[42].

יז. און מ'זאל טאן די עבודה באופן פון "יגעת" - וועט זיכער זיין "ומצאת"[43],

און אויך טאן דאס מתוך שמחה, וכידוע דער סיפור מיטן צ"צ (פארבונדן אויך מיטן בעל ההילולא פון כ"ד טבת געדרוקט אין מאה שערים[44]), אז דער צ"צ האט אמאל געזונגען א ניגון של מדירות, האט דער אלטער רבי דאס שולל געווען, און האט אים געזאגט וואס עס שטייט אין זהר פ' הזוה[45], אז כגוונא ווי די ענינים זיינען למטה, אזוי זיינען זיי למעלה (וכמאדז"ל[46] "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע"), אז בשעת למטה האט מען א פנים שוחקות, ווערט אזוי אויך למעלה א פנים שוחקות.

- און -

<u>הנחה פרטית בלתי מוגה</u>

"כל מקום שנאמר והי' אינו אלא שמחה", ובפרט אין דעם ענין שהזמן גרמא - יפוצו מעינותיך חוצה, וואס דאס וועט ברענגען צו "אתי מר" דא מלכא משיחא[91].

ביז אז עס וועט ווערט דער "והי' כי תבוא אל הארץ גו' וירשתה וישבת בה", אין ארץ ישראל כפשוטה,

און מ'ברענגט די ביכורים פון די שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל (ווי רש"י[92] זאגט פון מדרשי חז"ל),

בביהמ"ק השלישי, "מקדש אד' כוננו ידיך"[93].

*   *   *

כג. ח"י אלול איז אויך דער יום הולדת פון דעם צווייטן "מאור הגדול", דער אלטער רבי.

וואס אויך דערפון דארף זיין א הוראה לכאו"א, און א הוראה וואס איז מובן בפשטות און איז שוה לכל, פון "ראשיכם שבטיכם" ביז "חוטב עציך" און "שואב מימיך".

וואס דערפאר דארף מען אויך אין דעם ענין ארויסנעמען די הוראה פון "שמו אשר יקראו לו (דעם אלטן רבי'ן) בלה"ק", וואס דאס איז שייך לכאו"א צו פארשטיין, ווי גערעדט פריער (ס"י-יא) בנוגע צו דעם בעש"ט.

ובנוגע צו דעם אלטן רבי'ן איז נאכמער בהדגשה דער ענין פון "שמו אשר יקראו לו בלה"ק", וויבאלד אז ער האט צוויי נעמען, וואס איינער איז "שמו אשר יקראו לו בלה"ק" און דער צווייטער איז "שמו אשר יקראו לו" בלע"ז[94] (ניט בלה"ק).

וואס אויך דער צווייטער נאמען האט א שייכות צו דעם אלטן רבי'ן, ביז אז דער נאמען איז ענינו פון דעם אלטן רבי'ן פונקט אזוי ווי דער ערשטער נאמען,

נאכמער: די צוויי נעמען זיינען ניט ווי צוויי נעמען פון צוויי באזונדערע מענטשן, אדער אפילו פון דעם זעלבן מענטש ווי ער געפינט זיך אין צוויי באזונדערע מעמדים ומצבים - נאר דאס איז איין נאמען פון איין מענטש, ווי עס קומט דערפון אויך ארויס א נפק"מ אין הלכה[95], צי מ'קען שרייבן די צוויי נעמען אויף צוויי באזונדערע שורות אין א גט,

- ובמילא -

----

91) אגרת הבעש"ט - נדפסה גם בריש ספר כש"ט (הוצאה הנ"ל). 92) פרשתנו כו, ב. 93) בשלח טו, יז. וראה בהנסמן בלקו"ש חי"א ע' 185 הע' 39. 94) ראה ב"ש שמות אנשים בערכו. 95) ראה שד"ח אסיפת דינים מע' גט ס"ה סק"ט.

ובמילא איז פארשטאנדיק אז פון די צוויי נעמען דארף זיין איין הוראה.

אעפ"כ איז אבער "שמו אשר יקראו לו בלה"ק" זיין ערשטער נאמען.

כד. "שמו אשר יקראו לו בלה"ק" פון דעם אלטן רבי'ן איז - "שניאור".

און ווי גערעדט אמאל באריכות[96], אז דער נאמען שטאמט פון צוויי נעמען: עס איז געווען איינער וואס שם אביו איז געווען "מאיר" און שם אבי אשתו - "אורי", און זיי (די עלטערן) האבן געוואלט אנרופן זייער זון מיט די נעמען פון ביידע זיידעס, האט מען מחבר געווען די צוויי נעמען און אים אנגערופן מיט דעם נאמען "שני-אור", ד.ה. שני אור - מאיר אורי,

[וואס אויף דערויף איז דאך די שאלה, אז מ'געפינט דאך דעם נאמען "שניאור" אויך פאר דערויף, ווי גערעדט דעמולט].

עכ"פ - בא דעם אלטן רבי'ן איז דאס זיכער געווען איין נאמען, און נאכמער - איין ווארט - "שניאור".

כה. "שניאור" איז בפשטות דער טייטש ב' פעמים אור[97], ד.ה. אז דער נאמען "שניאור" באווייזט אויף דעם הוכן פון דעם ענין פון אור.

וואס דער ענין פון אור איז, ניט א זאך וואס באשאפט - נאר ער באלייכט דעם ארום, ער באווייזט וואס עס טוט זיך:

פאר דעם וואס עס איז דא דער ענין פון אור זיינען אויך דא זאכן, א חדר מלא רהיטים, א בית מלא ענינים, אן עולם מלא פון כל מיני דברים - ס'איז אבער חושך, מ'זעט ניט וואס איז וואס און וואו איז וואו, מ'טאפט ארום און מ'ווייסט ניט וואס עס טוט זיך ארום זיך;

בשעת ס'איז אבער דא אור ווערט ניט נשתנה דער עצם מציאות פון די זאכן - זיי ווערן אבער באלויכטן, אז מ'זעט וואס עס טוט זיך, מ'זעט וואו מ'דארף גיין און אויך וואו מ'דארף ניט גיין, "שלא יכשל בעץ או באבן" (ווי עס שטייט דער לשון בנוגע צו נרות שבת קודש[98]).

אור עצמו איז א נברא, ביז אז דער אויבערשטער האט - געזאגט -

---

96) לקו"ש ח"ד ע' 37 הע' 17. 97 ראה בהנסמן בלקו"ש שם הע' 18-19. 98) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רסג.

געזאגט א גאנצן מאמר אויף אים באשאפן, "ויאמר אלקים יהי אור"[99], וואס דאס איז דער מאמר ראשון - אבער אור אליין באשאפט ניט קיין צווייטע זאך; תפקידו און ענינו איז נאר אז אלע ענינים (וואס זיינען שוין דא) זאלן זיין ליכטיק,

און אז עס זאל זיין "ויבדל . . בין האור ובין החושך"[100] - מ'זאל זעהן וואס איז גוט, וואס דערמיט דארף מען האבן צוטאן, און וואס איז ניט גוט, וואס דערפון דארף מען זיך היטן.

ביז אז אפילו א פיצל-קינד פארשטייט דאס: ער זעט אז ווען ס'איז פינסטער אין חדר ווייס ער ניט וואו צו גיין און ער דארף ארומטאפן און זוכן א זאך וואס ער וויל האבן, און היטן זיך פון א זאך וואס ער האט דערפון מורא;

משא"כ ווען ס'איז ליכטיק אין חדר, זעט ער די זאך וואס ער זוכט ובמילא קען ער דאס נעמען, און ער זעט אויך די זאך פון וואס ער האט מורא, ובמילא היט ער זיך דערפון.

כו. אזוי איז אויך בנוגע צו דעם אלטן רבי'ן, וואס שמו איז "שניאור":

ענינו פון דעם אלטן רבי'ן איז געווען אור - צו באלייכטן די ענינים וואס זיינען שוין דא פון פריער אז מ'זאל זעהן וואס עס טוט זיך:

דער אלטער רבי איז דאך געקומען צוויי דורות נאך דעם בעש"ט, וואס דער בעש"ט האט אויפגעטאן א גאנצן ענין מיט אלע פרטים שבזה, עס קען דאך אבער זיין אז דער ענין זאל זיין ניט אין אן אופן אז דאס איז באלויכטן, אז מ'זעט ניט וואס עס טוט זיך; האט דער אלטער רבי, "שניאור", אויפגעטאן אז עס זאל זיין אור - אז די ענינים פון דעם בעש"ט (וואס זיינען שוין דא פון פריער) זאלן זיין באלויכטן.

כז. ובעבודת האדם:

שטייענדיק אין דעם טאג פון ח"י אלול, דער יום הולדת פון דעם בעש"ט, קען זיין איינער וואס פירט זיך אין אלע זיינע ענינים ע"פ דרך החסידות וואס דער בעש"ט האט מייסד געווען, און אויך מיט א כט"נ - ס'איז ביי אים אבער ניט ליכטיק: ער טוט טאקע אבער ער פילט ניט ווי דורך דערויף טוט ער אויף און ער באלייכט זיך אליין און די וועלט ארום אים, ובמילא איז אויך די זאך וואס ער טוט ניט קיין באלויכטענע,

- וואס -

----

99) בראשית א, ג. 100) ל' הכתוב - שם, ד.

הנחה הת' בלתי מוגה

וואס דאס איז די עבודה פון קב"ע, אז ער טוט טאקע די עצם זאך וואס מ'דארף טאן, דאס איז אבער א זאך וואס איז ניט באלויכטן, ווארום ס'איז ניט בהכרח אז ער זאל פילן אז ער טוט עפעס אויף - אדער ער פילט אדער ער פילט ניט,

אדער אדרבא: וויבאלד אז ער טוט מצד קבלת עול איז קיין נפק"מ ניט צי ער פילט אדער ער פילט ניט, ווארום ער איז ניט קיין מציאות, ער טוט נאר ווייל אזוי האט דער אויבערשטער געהייסן,

ובלשון הידוע[101] "אילו נצטווינו לחטוב עצים", וואס דאס איז דאך ניט קיין מצוה (ווארום דאס איז ניט דער ענין פון הטיבת עצים למזבח וכיו"ב, וואס דאס איז א מצוה[102] - נאר חטיבת עצים סתם אזוי), וואס אין דעם איז ניטא קיין תוכן און ס'איז ניטא אין דעם דער רצון העליון ("נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני"), און אעפ"כ איז "אילו נצטווינו" צו טאן דאס, וואלט מען דאס אויך געטאן בדרך קבלת עול, מצד דערויף וואס "נצטווינו",

איז די זעלבע זאך דארף זיין דער אופן פון קיום המצוות, וואס האבן אין זיך יע א תוכן וכו' - אז זייער קיום דארף זיין ניט מצד די סגולה וואס אין זיי וכיו"ב, נאר מצד דערויף וואס "נצטווינו", וכנוסח ברכת המצוות "אשר קדשנו במצוותיו וצונו".

וואס דערפון קומט אויס אז זיין עבודה איז אין אן אופן וואס אים איז כלל ניט נוגע קיינע כוונות און קיינע הרגשים,

אפילו די כוונה אז דורך דער עבודה מאכט ער א דירה לו ית' בתחתונים - איז אים אויך ניט נוגע, ווארום אויך דאס איז א כוונה און א שכר, ואדרבא - דאס איז די גרעסטע כוונה און שכר וואס קען נאר זיין,

ס'איז אים מערניט ווי נוגע צו מקיים זיין דעם ציווי ה' מצד קבלת עול אליין.

כח. דער ענין פון "שניאור" טוט אבער אויף אז די עבודה דארף זיין מיט אור, עס דארף זיין באלויכטן: ער דארף מקיים זיין מצוות ניט נאר מצד קבלת עול, נאר אויך מיט אלע זיינע כחות - מיט זיין כח התענוג, מיט זיין כח הרצון, מיט זיין כח השכל און מיט זיינע מדות וכו'.

ובלשון הכתוב[103] - עס דארף זיין "כספם וזהבם אתם",

- וואס -

---

101) ראה לקו"ת שלח מ, א. המשך תרס"ו ע' נד. 102) ראה רשב"ם ב"ב קכא, ב ד"ה מניסן. 103) ישעי' ס, ט.

הנחת הת' בלתי מוגה

וואס "כסף" און "זהב" איז די מצוות פון אהבה און יראה - "כסף" מלשון [104] "נכסף נכספתה", דער ענין האהבה, און "זהב" איז דער ענין היראה[105], און זיין עבודה דארף זיין אין אן אופן פון "כספם וזהבם אתם", אז אין דערויף זאל זיין אהבה ויראה, ועד"ז מיט שאר הכחות שלו.

וואס דעמולט לייכטן ביי אים זיינע כחות, און ער פילט אין אלע זיינע כחות, אין זיין כח התענוג, אין זיין כח הרצון, אין זיין כח השכל און אין זיינע מדות וכו׳ - ווי ער טוט עפעס אויף און ער באלייכט זיך אליין און די וועלט.

און דאס וואס מ׳זאגט אז "אילו נצטוינו לחטוב עצים" - איז דאס נאר א משל מבחוץ, אז "אילו נצטוינו לחטוב עצים" וואלט מען דאס געטאן, אבער בפועל איז ניט אזוי, בפועל דארף מען מקיים זיין מצוות, וואס אין מצוות זיינען דא כוונות און הרגשים וכו׳.

כט. דערמיט וועט מען פארשטיין א דבר פלא אין המשך תרס"ו:

אין דעם המשך [106] איז ער מבאר בארוכה דעם ענין פון אן עבד פשוט, אז זיין עבודה איז בהכלית הביטול נאר מצד קבלת עול, און ער האט ניט קיין אייגענע הרגשים, און אז דאס איז דער הכלית העילוי אין עבודה.

דערנאך גייט אוועק א גאנצע אריכות הביאור, אז די אלע כחות פון אן עבד פשוט זיינען בטל צו די כחות פון דעם אדון: התענוג העבד איז דער תענוג האדון, רצון העבד איז רצון האדון, שכל העבד איז שכל האדון, די מדות זיינע זיינען מדות האדון וכו׳.

וואס לכאורה איז דאס אינגאנצן ניט פארשטאנדיק: וויבאלד אז ער וויל דא רעדן ווי די עבודה פון אן עבד פשוט איז מיט קבלת עול אז ער איז בתכלית הביטול - איז פארוואס גייט ער אריין אין א גאנצע אריכות, ביז צו "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים"[107], אז דער עבד האט עונג און רצון ושאר כל הכחות (און אז די אלע כחות זיינען די כחות פון דעם אדון) - וואס איז נוגע דעם עבד פשוט וואס עס טוט זיך מיט זיינע כחות, ער איז דאך בתכלית הביטול ?!

ל. ע"פ הנ"ל יש לומר דעם ביאור בזה:

דער ענין פון אוד טוט אויף אז עבודה זאל ניט זיין

- נאר -

----

104) ויצא לא, ל. 105) תו"א וישב כו, ד. לקו"ה בהעלותך לב, ד. ובכ"מ. 106) ד"ה ומקנה רב ושלאחריו. 107) ל׳ הכתוב - איוב יא, ט.

נאר מיט קבלת עול אליין - נאר אז אויך אלע פרטים און אלע כחות פון דעם אדם העובד זאלן לייכטן.

וואס דערפאר איז אפילו אויב זיין עבודה איז אזוי ווי די עבודה פון אן עבד פשוט, איז ניט מספיק אז ער טוט עס נאר מיט קבלת עול - נאר עס דארף אויך דורכנעמען אלע זיינע כחות, אז זיינע כחות ווי זיי זיינען במציאותם זאלן ווערן די כחות פון דעם אדון: ער דארף דאס טאן מיט זיין כח התענוג אין אן אופן אז זיין תענוג ווערט תענוג האדון, מיט זיין רצון אין אן אופן אז זיין רצון ווערט רצון האדון, מיט זיין שכל אין אן אופן אז זיין שכל ווערט שכל האדון, מיט זיינע מדות אין אן אופן אז זיינע מדות ווערן מדות האדון,

ביז אז דאס נעמט אויך דורך אז זיין מעשה - ניט (נאר) זיין מעשה וואס ער טוט מצד קבלת עול שלמעלה מטעם ודעת, נאר (אויך) זיין מעשה ווי דאס איז בתחתית המדריגות פון סדר השתלשלות, ד.ה. ווי זיין מעשה איז א כח ווי שאר הכחות שלו - אז אויך זיין מעשה ווערט מעשה האדון.

לא. און אזוי ווערן אלע זיינע כחות דורכגענומען און באלויכטן מיט דער עבודה וואס ער טוט - פון זיין כח התענוג ביז צו זיין כח המעשה, כולל אויך - אז ער זאל האבן יראה תתאה.

וואס לכאורה: וויבאלד אז ער איז אן עבד פשוט, האט ער דאך יראה עילאה, וביחד עם זה האט ער אויך דעם "עקב", מעשה בפועל, ער האט דעם העכסטן ענין, יראה עילאה, און דעם כח הכי תחתון, מעשה בפועל - איז פארוואס דארף ער האבן נאך עפעס?!

זאגט מען איס אז ער דארף אויך האבן אלע דרגות בינתים - וואדום ס'איז דא דער כלל[108] אז "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה", און "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו"[109], ד.ה. אז באמת האט מען ניט געדארפט באשאפן די ענינים בעולם, און די איינציקע סיבה פארוואס מ'האט דאס באשאפן איז - "לכבודו",

וואס דערפון איז פארשטאנדיק וואס פאר אן ענין עיקרי דאס איז צו אויסנוצן יעדער נברא און יעדער כח "לכבודו".

וואס דערפאר איז בשעת מ'גיט א מענטשן כחות - דארף ער דאך בארעכטיקן די מציאות פון די כחות, פארוואס זיי זאלן

- בכלל -

---

108) שבת עז, ב. 109) אבות ספ"ב.

בכלל עקזיסטירן, וואס דערפאר דארף ער אויסנוצן די כחות "לכבודו" פון דעם אויבערשטן, וואס דעמולט איז בארעכטיקט פארוואס מ'האט באשאפן די כחות, און אויב ער נוצט זיי ניט אויס ח"ו - האט קיין ארט ניט פארוואס זיי זאלן זיין במציאות.

און דערפאר איז אפילו ווען ער נוצט אויס זיין העכסטן כח, און ער האט יראה עילאה - דארף ער אבער אויך אויסנוצן די כחות שלמטה מזה, וויבאלד אז אויך די כחות האט מען אים געגעבן.

וע"ד ווי דאס איז אין תורה אין די עשרת הדברות:

די עשרת הדברות הויבן זיך אן מיט "אנכי"[110], וואס דאס איז די העכסטע דרגא, העכער פאר אלע אנדערע דרגות - "אנכי מי שאנכי . דלא אתפס בשם ולא אתרמיז בשום אות וקוצא כלל"[111]; פונדעסטוועגן איז ער דערנאך ממשיך "(אנכי) הוי' אלקיך" - וואס הוי' איז שוין א שם וואס שטעלט זיך אויס (ניט אין איין אות, נאר) אין פיר אותיות, און "אלקיך", וואס שם אלקים איז לשון רבים[112], און בגימטריא "הטבע"[113].

לב. וואס דאס איז דער אויפטו פון דעם אלטן רבי'ן ("שניאור") אויף דעם בעש"ט:

איינער וואס פירט זיך (נאר) לויט דרך החסידות הכללית פון דעם בעש"ט, איז ווען עס ווערט נהעורר ביי אים מדה האהבה - ווייסט ער ניט וואס צו טאן מיט דעם און ווי צו דאס אויסנוצן, וויבאלד אז ביז דעמולט איז ביי אים געווען "פינסטער", ביז דעמולט האט ער נאך קיין מאל ניט געהאט די מדה!

ער טוט טאקע עבודתו - אבער ער טוט עס נאר מיט קבלת עול, אזוי ווי א קינד, וואס בטבע איז א קינד א פאלגער, ער פאלגט אלץ וואס זיינע עלטערן זאגן אים, עד"ז איז א איד א קינד פון דעם אויבערשטן, "בנים אתם לה' אלקיכם"[114] - איז ער בטבע א פאלגער, א קבלת-עול'ניק[115], במילא טוט ער עבודתו לה' נאר מיט קב"ע און ער מישט דארטן ניט אריין זיינע כחות.

דער אלטער רבי ("שניאור") האט אויפגעטאן אז אלע כחות פון דעם מענטשן דארפן לייכטן, ובלשון הכתוב בפרשתנו[116] אז

- עס -

----

110) יתרו כ, ב. 111) לקו"ת פינחס פ, ב. וראה זח"ג רנז, ב. 112) פרש"י עה"פ וירא כ, יג. וישלח לה, כז. ובכ"מ. 113) פרדס שער י"ב פ"א. שעהיוה"א דפ"ו. 114) ראה יד, א. 115) ראה סה"מ הש"ד ע' 5. 116) כט, ג.

הנחת הת' בלתי מוגה